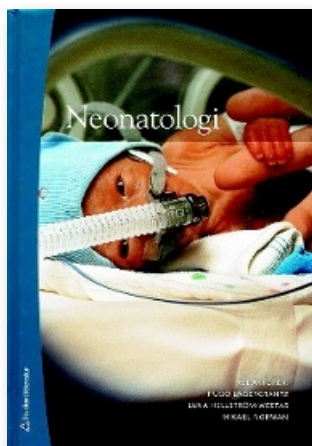

RECENSIONER

Välbehörlig och aktuell textbok i neonatologi

Neonatologi. 539 sidor.

Författare: Hugo Lagercrantz, Lena Hellström-Westas, Mikael Norman, redaktörer.

Förlag: Studentlitteratur; 2008.

ISBN 978-91-44-046433.

Recensent: Ingemar Kjellmer, professor emeritus i pediatrik/neonatologi, avdelningen för pediatrik, Drottning Silvias barn- och ungdomssjukhus, Göteborg.

Det finns flera aktuella och bra läroböcker i neonatologi skrivna av engelska och amerikanska författare. Behöver vi verkligen också en svensk?

På Studentlitteratur har just kommit ut en omfattande bok som presenteras som den första heltäckande läroboken i neonatologi på svenska.

De tre redaktörerna Hugo Lagercrantz, Lena Hellström-Westas och Mikael Norman tar hjälp av ett 50-tal av landets ledande specialister inom neonatologi inklusive omvårdnad av nyfödda.

De 42 kapitlen håller en hög och jämn nivå. De teoretiska avsnitten presenterar en god grund samtidigt som senaste rön finns väl beskrivna, till exempel kapitlet om embryoperioden, hjärnans utveckling och fostrets och det nyfödda barnets immunsystem.

De praktiskt-kliniskt inriktade kapitlen har i allt väsentligt lyckats motsvara redaktörernas intentioner; att i första hand presentera aktuella behandlings- och vårdrutiner. Författarna har lagt stor vikt vid att redovisa nationella riktlinjer i den mån sådana finns. I övriga fall är behandlingsrekommendationerna typiska för flertalet neonatalavdelningar.

Boken behandlar också på ett förtjänstfullt sätt flera viktiga ämnen, som

ofta glöms bort i internationella textböcker. Dit hör omvårdnadskapitel om kuvösvård, kliniska rutiner och procedurer, amning, NIDCAP, smärta, hemsjukvård av sjuka nyfödda – samtliga kapitel skrivna med mycken klokskap och erfarenhet.

Jag uppskattar också de tre avslutande kapitlen »Uppföljning efter neonatalvård«, som ger en fyllig beskrivning av medicinska, utvecklingsmässiga och neuropsykologiska metoder för uppföljning, »Etiska aspekter«, som har sin tyngdpunkt i resonemang kring några fall, och »Registerdata och vitalstatistik«, som gör klart hur nära neonatologins framsteg är kopplade till en pålitlig vitalstatistik och som ganska utförligt beskriver det nationella perinatala kvalitetsregister.

Det är oundvikligt att vissa upprepningar förekommer i en bok av detta slag. Även om hypoglykemi behandlas i ett särskilt kapitel måste naturligtvis tillståndet nämnas i flera andra sammanhang. Men ett tillstånd som PPHN (persisterande pulmonell hypertension hos nyfödda) skulle nog vinna på en fyllig beskrivning antingen under lungsjukdomar eller under cirkulationsrubbnings- och inte, som nu, med en knapphändig beskrivning i båda kapitlen.

Bokens illustrationer är enhetliga, schematiskt renritade och mycket didaktiska (fast figur 2.3 kunde med fördel haft syrgastrick uttryckt i kPa i stället för mm Hg). Likaså är tabellerna föredömligt överskådliga.

Det är lätt för en recensent att ha synpunkter på vad som står i boken – svårare att upptäcka vad som saknas. Måhända kan en liten lista på saknade ämnen stimulera redaktörerna att komplettera inför nästa upplaga?

Hyper- och hypotyreos saknas. Hypertyreos är visserligen mycket ovanligt men dramatiskt och viktigt att känna igen. Hypotyreos saknas i sakregistret men nämns mycket kortfattat i det utmärkta kapitlet om medfödda metabola sjukdomar. Men symtomatologin beskrivs på två rader, och den bild som fastnar på näthinnan saknas. Alla hypotyreoser fångas som bekant inte upp av screeningen.

Paratyreoidea får heller ingen uppmärksamhet. Och inte heller – vilket är mer anmärkningsvärt – hyper- och hypokalcemi. Hypokalcemi är dock en av våra vanliga diagnoser i neonatalperioden.

Tuberkulos förekommer inte i sakregistret till skillnad från ett antal ovanligare smittsamma sjukdomar. I kapitlet om det fullgångna barnet finns under rubriken vaccinationer påpekat att BCG-vaccination bör göras redan under BB-vistelsen om tuberkulos finns i närmsta

omgivningen. Värt en utförligare behandling i infektionskapitlet?

Trombocytopeni nämns på minst fyra ställen i boken, men ingenstans definieras tillståndet. Man blir särskilt intresserad av vilken definition, som används, när det framgår att trombocytopeni förekommer hos cirka 1 av 3 nyfödda på en intensivvårdsavdelning.

Men – randanmärkningarna är få och väger lätt i förhållande till bokens förtjänster. Så svaret på den inledande frågan, om vi verkligen behöver en svensk lärobok i neonatologi, blir ett tydligt »ja«. Innehållet är direkt anpassat till neonatologin som den bedrivs i Sverige, boken är aktuell, praktiskt inriktad utan att avstå från spännande teoretiska nyheter och resonemang, kapitlen om omvårdnad och uppföljning ger praktiskt viktig kunskap och det stora lärostoffet är organiserat på ett didaktiskt och överskådligt sätt. Redaktörer, författare och framför allt alla verksamma inom neonatalvården är att gratulera till denna aktuella och auktoritativa lärobok.

Till bokens förtjänster hör att lärare kan ladda hem illustrationerna direkt från förlagets webbplats. ■

Nya upplagor

KOL. Kroniskt obstruktiv lungsjukdom.

434 sidor. Andra upplagan.

Författare: Kjell Larsson, redaktör.

Förlag: Studentlitteratur; 2006.

ISBN 91-44-01932-7.

Klinisk dermatologi och venerologi.

295 sidor. Andra utgåvan, första upplagan.

Författare: Klaus Ejner Andersen, Hans Bredsted Lomholt, Kristian Thestrup-Pedersen, Hans Christian Wulf.

Förlag: Munksgaard Danmark; 2006.

ISBN 13:978-87-628-0553-8;

ISBN 10:87-628-0553-3.

Psykiatri. En orienterande översikt.

382 sidor. Andra upplagan.

Författare: Sten Levander, Hans Adler, Olga Gefvert, Eva Tuninger.

Förlag: Studentlitteratur; 2008.

ISBN 978-91-44-05017-1.

Neurologi. 568 sidor. Fjärde upplagan.

Författare: Jan Fagius, Sten-Magnus Aquilonius, redaktörer.

Förlag: Liber; 2006. ISBN 91-47-05313-5;

ISBN 978-91-47-05313-1.

Sår. Baggrund, diagnos och behandling.

454 sidor. Andra utgåvan, första upplagan.

Författare: Finn Gottrup, Tonny Karlsmark, redaktörer.

Förlag: Munksgaard Danmark; 2008.

ISBN 87-628-0580-0;

ISBN 987-87-628-0580-4.